

Sygn. akt: I C 967/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Zawierciu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Rafał Jurczyk
Protokolant:	sekr. sądowy Justyna Brewka

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2016 r. w Zawierciu

sprawy z powództwa P. W.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1) ogranicza tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 30.03.2004r. wydanego przez Sąd Rejonowy w Zawierciu sygn. akt VII Nc 389/04, któremu Sąd Rejonowy w Zawierciu nadał postanowieniem z dnia 16.01.2006r. klauzulę na rzecz wierzyciela (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. sygn. akt VII Co 3/06 oraz postanowieniem z dnia 25.06.2012r. klauzulę przeciwko P. W. i A. P. jako spadkobiercom E. O. sygn. akt I Co 1326/12, poprzez zastrzeżenie P. W. prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność za długi spadkowe do wartości stanu czynnego spadku po zmarłej E. O. określonego w spisie inwentarza;

2) znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu;

3) nakazuje pobrać od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. 83,50 zł (osiemdziesiąt trzy złote 50/100) tytułem 1/2 opłaty sądowej, od uiszczenia której powód był zwolniony.

UZASADNIENIE

P. W. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Zawierciu w postępowaniu upominawczym w dniu 30 marca 2004 r. sygn. akt VII Nc 389/04, opatrzonego klauzulą wykonalności 8 sierpnia 2012 r. i zasądzenia kosztów procesu. Postanowieniem referendarza sądowego z 12 sierpnia 2015 r. powód został zwolniony do kosztów sądowych.

Podniósł, że nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z 30 marca 2004 r. w sprawie o sygn. akt VII Nc 389/04 Sąd Rejonowy w Zawierciu orzekł, że pozwana E. O. ma zapłacić na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. w G. 3 320,23 zł z odsetkami oraz kosztami w wysokości 681,40 zł. Postanowieniem z 16 stycznia 2006 r. sygn. akt VII Co 3/06, Sąd Rejonowy nadał powyższemu nakazowi klauzulę wykonalności na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. /tytuł wykonawczy karta 3 akt Km 1582/15/.

E. O. zmarła w dniu 29 lipca 2005 r., a spadek po niej z mocy ustawy nabyły jej dzieci: A. P. i powód P. W.. Okoliczność ta została stwierdzona postanowieniem Sądu Rejonowego w Zawierciu z 10 października 2008 r. sygn. akt: I Ns 385/08 /karta 13/. W związku z powyższym pozwana uzyskała klauzulę wykonalności przeciwko powodowi i jego siostrze na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Zawierciu z 25 czerwca 2012 r. sygn. akt: I Co 1326/12. W oparciu o ww. tytuł wykonawczy, pozwana wszczęła przeciwko powodowi i jego siostrze postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P. pod sygn. akt: Km 9739/12. Na etapie tego postępowania powód powziął wiadomość o długach spadkowych po swojej matce i wraz z siostrą uzyskali zgodę sądu na uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o przyjęciu spadku. W konsekwencji Sąd Rejonowy w Zawierciu postanowieniem z 25 października 2013 r. sygn. akt: I Ns 22/13 zmienił swoje poprzednie postanowienie i stwierdził nabycie spadku po E. O. przez powoda i jego siostrę, z tym że, nabycie spadku nastąpiło przez nich z dobrodziejstwem inwentarza /karta 17/. W dniu 16 kwietnia 2014 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego sporządził spis inwentarza po zmarłej E. O., w którym ustalono stan czynny spadku na 3 600 zł /karta 19-22/. W trakcie postępowania o uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia co do przyjęcia spadku przez powoda, pozwana, która była uczestniczką tego postępowania, złożyła wniosek o zawieszenie egzekucji Km 9739/12. Egzekucja została przez Komornika umorzona w dniu 12 czerwca 2014 r. na podstawie art. 823 k.p.c. /karta 57 i 64 akt Km 9739/12/. Z adnotacji Komornika na tytule wykonawczym wynika, że na jego podstawie Komornik wyegzekwował 4 480,56 zł., choć ze spisu inwentarza wynika, że wierzyciel wyegzekwował 4 759,56 zł. Powód został dodatkowo obciążony kosztami egzekucji w wysokości 1 269,42 zł.

Następnie w dniu 8 kwietnia 2015 r. na wniosek pozwanego zostało wszczęte przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zawierciu postępowanie egzekucyjne Km 1582/15, zmierzające do wyegzekwowania 3 600 zł wynikających z powyżej opisanego tytułu /wniosek o wszczęcie w aktach Km 1582/15/. Powód powołując się na wyegzekwowanie już przez pozwanego kwoty przekraczającej stan czynny spadku, zwrócił się do niego umorzenie egzekucji /karta 26-27/. Ponieważ pozwany nie uczynił tego, powód wystąpił o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości, powołując się na treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Zdarzeniem, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane, stanowiło przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza i wyegzekwowanie przez pozwanego kwoty przewyższającej wartość ustalonego w spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Powód powołał się przy tym na uchwałę Sądu Najwyższego z 30 września 1985 r., III CZP 49/85.

Pozwana (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Kwestionowała możliwość wytoczenia powództwa na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w sytuacji przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Podniosła, że w takiej sytuacji dłużnikowi przysługuje przewidziane w art. 837 k.p.c. uprawnienie do powoływania się w toku egzekucji na istniejące ograniczenie jego odpowiedzialności, prowadzące do umorzenia egzekucji na podstawie art. 825 pkt 3 k.p.c., z uwagi na jej sprzeczność z treścią tytułu wykonawczego. Ponadto w sytuacji istnienia w wyroku zastrzeżenia z art. 319 k.p.c., sąd nie bada, co składa się na masę spadkową; ustalenie czy istnieje spadek pozwalający na zaspokojenie wierzyciela należy do postępowania egzekucyjnego. Organem wyłącznie kompetentnym do badania składu masy spadkowej i wartości inwentarza jest organ egzekucyjny. Pozwana powołała się przy tym na orzeczenia Sądu Najwyższego z 15 listopada 1996 r. II CKN 7/96 oraz z 9 września 1976 r. (...) 135/76 oraz orzeczenia sądów powszechnych. Z ostrożności procesowej, pozwana uznała powództwo w zakresie ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego przez zastrzeżenie powodowi prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialności za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po zmarłej E. O..

W odpowiedzi na powyższe powód zmodyfikował swoje żądanie wnosząc o ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego przez zastrzeżenie powodowi prawa powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialności za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku po zmarłej E. O..

Sąd Rejonowy w Zawierciu zważył co następuje.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny był między stronami bezsporny. Został ustalony w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, które w większości były tożsame, oraz dokumenty zgromadzone w aktach Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oświęcimiu T. P.. Spór dotyczył jedynie skutków przyjęcia przez powoda spadku z dobrodziejstwem inwentarza po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności. Powód początkowo domagał się pozbawienia wykonalności takiego tytułu wykonawczego w całości. Pozwana wnosiła o oddalenie powództwa wskazując na możliwość powoływania się przez powoda na ograniczenie jego odpowiedzialności w toku egzekucji przed organem egzekucyjnym. W wyniku uznania powództwa w zakresie ograniczenia pozbawienia wykonalności tytułu, powód zmodyfikował swoje żądanie, które odpowiadało treści uznania.

Zgodnie z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W zaistniałym stanie faktycznym kluczowe było, że powód złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności tj. po powstaniu wobec niego tytułu wykonawczego. Stąd nie można było zgodzić się z argumentacją pozwanej, iż powodowi przysługiwało skuteczne prawo powoływania się w egzekucji na ograniczenie jego odpowiedzialności w oparciu o art. 837 k.p.c., skoro takie ograniczenie w tytule wykonawczym nie zostało zastrzeżone. Przywoływane przez nią orzeczenia Sądu Najwyższego dotyczyły odmiennego stanu faktycznego; w rozpoznawanych sprawach ograniczenie odpowiedzialności dłużnika było już zastrzeżone w tytule wykonawczym. Z drugiej strony, wymaga podkreślenia, że w obowiązującym stanie prawnym nie ma w stworzonej możliwości - na skutek wniosku spadkobiercy-dłużnika - dokonania zmiany prawomocnego postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności stosownie do art. 792 k.p.c. i zastrzeżenia w klauzuli wykonalności ograniczenia odpowiedzialności następcy. Co więcej, nie ma również podstaw do przyznania spadkobiercy-dłużnikowi uprawnienia do powoływania się w toku egzekucji na swoją ograniczoną odpowiedzialność. Decydujące bowiem znaczenie ma treść klauzuli wykonalności, nadanej przeciwko niemu, w której nie zostało w postanowieniu o jej nadaniu zastrzeżone prawo, o którym mowa w art. 792 k.p.c. Spadkobierca dłużnika, który - po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności - złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, nie może skutecznie żądać ograniczenia klauzuli wykonalności do wartości stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 k.c.), bez względu na to, czy dokonano, czy też nie dokonano spisu inwentarza. Natomiast może on wytoczyć powództwo z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w uchwale z 30 września 1985 r., III CZP 49/85).

W zacytowanej powyżej uchwale, która jest miarodajna do oceny ustalonego stanu faktycznego, Sąd Najwyższy potwierdził możliwość skorzystania w takiej sytuacji z powództwa przewidzianego w art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Stąd uznanie powództwa przez pozwaną wiązało Sąd rozpoznający sprawę, skoro nie było sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego ani nie zmierzało do obejścia prawa (por. art. 213 § 2 k.p.c.).

Choć pozwana uznała żądanie pozwu w zakresie ograniczenia tytułu wykonawczego przy pierwszej czynności procesowej, to nie sposób przyjąć, że nie dała powodu do wytoczenia sprawy przez powoda. W pierwszej kolejności należy podkreślić, że pozwana wnosiła o oddalenie powództwa. Ponadto, pomimo wiedzy o ograniczeniu odpowiedzialności powoda poprzez przyjęcie przez niego spadku z dobrodziejstwem inwentarza i wyegzekwowanie w ramach egzekucji Km 9739/12 kwoty przekraczającej stan czynny spadku ustalony w spisie inwentarza, pozwana wszczęła kolejną egzekucję Km 1582/15. Także pomimo wniosku powoda, pozwana nie doprowadziła do umorzenia tego postępowania egzekucyjnego. Stąd powód był zmuszony wystąpić na drogę sądową.

Powód początkowo żądał pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w całości. Następnie pod wpływem stanowiska pozwanej, w szczególności wskazania, że na podstawie tego tytułu wykonawczego może ona dochodzić również kosztów postępowania związanych już z jego uczestnictwem w sprawie i uznania powództwa w zakresie ograniczenia wykonalności tytułu wykonawczego, powód zmodyfikował swoje pierwotne stanowisko. Ostatecznie wniósł o ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego zgodnie z treścią wcześniejszego uznania powództwa przez

pozwaną. Z powyższego wynika, że każda ze stron jednakowo ustąpiła ze swojego wyjściowego stanowiska i w kontekście rozliczenia kosztów, ich żądania zostały uwzględnione częściowo. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 100 k.p.c., Sąd zniósł wzajemnie koszty procesu między stronami.

Jak zaznaczono powyżej, powód został zwolniony od kosztów sądowych, na które składała się opłata sądowa w wysokości 167 zł. Uznając pozwaną za przegrywającego proces w połowie, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. 2014, poz. 1025 ze zm.), nakazano ściągnąć od niej 83,50 zł, stanowiące połowę opłaty sądowej.